

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Η ανάγκη για μία ολοκληρωμένη προσπάθεια

Η σημερινή κρίσιμη συγκυρία επιτάσσει περισσότερο από ποτέ την επάνοδο σε συνθήκες ανάπτυξης. Η οριστική απεμπλοκή της χώρας από τα δεινά του υπερδανεισμού της θα επέλθει μόνον όταν κατορθώσουμε να δημιουργήσουμε ένα επενδυτικό κλίμα που να ευνοεί την επιχειρηματική δράση και τις επενδύσεις και να ενθαρρύνει την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Δύο είναι οι βασικές προϋποθέσεις για να συμβεί αυτό:

- Η ταχεία μείωση της κρατικής κυριαρχίας και του παρεμβατισμού στην οικονομία, με την απελευθέρωση όλων των αγορών και η εγκαθίδρυση συνθηκών ανταγωνισμού, που θα οδηγήσουν ταυτοχρόνως σε μείωση της κρατικής σπατάλης και της γραφειοκρατίας.
- Η απελευθέρωση του δυναμισμού των υγιών δημιουργικών δυνάμεων της χώρας, καθώς είναι οι μόνες που μπορούν να επαναφέρουν την οικονομία σε αναπτυξιακή τροχιά.

Ο ΣΕΒ βάσιμα υποστηρίζει ότι οι στόχοι αυτοί μπορεί να επιτευχθούν μόνο με την προώθηση των διαρθρωτικών αλλαγών, που έπρεπε να είχε υλοποιήσει η χώρα μας εδώ και πολλά χρόνια, και που αφορούν στη σπάταλη και αναποτελεσματική λειτουργία του κράτους και στην απελευθέρωση των αγορών από τους παρεμβατισμούς που εμποδίζουν τον ανταγωνισμό. Αν δεν εγκαθιδρυθούν συνθήκες ανταγωνισμού σε όλους τους τομείς της αγοράς, και πρωταρχικά σε εκείνους που κυριαρχούνται από την κρατική επιχειρηματική δραστηριότητα και τις ρυθμιστικές παρεμβάσεις του κράτους, οι επιχειρηματικές δυνάμεις δεν μπορούν και δεν πρόκειται να κινητοποιηθούν.

Η επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα υφίσταται την τλαιπωρία της γραφειοκρατίας, τα βάρη της φορολογίας, τον λαβύρινθο της πολυνομίας, την αντιεπιχειρηματική νοοτροπία, τον ζηλότυπο κρατικό παρεμβατισμό. Όσο διατηρείται αυτό το ασφυκτικό, παρεμβατικό και διεφθαρμένο πλαίσιο τόσο οι επενδύσεις και η ανάπτυξη θα αποτελούν φευγαλέο όνειρο.

Η Κυβέρνηση πρώτα, και η χώρα συνολικά, πρέπει να εκπέμψει ισχυρά και επιτέλους, έμπρακτα μηνύματα στους οικονομικά δραστήριους πολίτες της και στους

ενδιαφερόμενους ξένους ότι είναι ανοικτή στις επενδύσεις και φιλική στην επιχειρηματικότητα.

Δεν χωρούν πλέον πολιτικές υποσχέσεις επερχομένων αλλαγών, ράθυμοι ρυθμοί ανάλυσης και διαβούλευσης και περιστασιακές πρωτοβουλίες, συχνά άτολμης και καθυστερημένης νομοθέτησης.

Το επιχειρηματικό περιβάλλον στη χώρα τώρα χρειάζεται ένα ολοκληρωμένο, πολύπλευρο και πλήρες πρόγραμμα δράσης. Τώρα απαιτείται πρακτική και άμεση δράση έξω από την πεπατημένη. Τώρα πρέπει να κινηθούμε σε όλα τα μέτωπα της πραγματικής οικονομίας ταυτόχρονα, για να δούμε επενδύσεις και ανάπτυξη. Τώρα είναι η ώρα να φτιάξουμε ένα νέο επενδυτικό περιβάλλον στην Ελλάδα. Διαφορετικά, η χώρα θα παραμείνει καθλωμένη στην ύφεση και στην κοινωνική δυσπραγία.

Το επενδυτικό κλίμα

Για τη δημιουργία ενός ευνοϊκού επενδυτικού κλίματος είναι αναγκαία η απλοποίηση, επικαιροποίηση και συμπλήρωση, μέσα σε σύντομο και καθορισμένο χρονικό διάστημα, θεσμών και διαδικασιών στα επιμέρους συστήματα που συνθέτουν αυτό που ορίζεται ως το «**Πλαίσιο επενδύσεων**» και που αφορούν:

- στο άνοιγμα των αγορών,
- στη χωροθέτηση,
- στην αδειοδότηση,
- στις υποδομές,
- στις δομές υποστήριξης,
- στο φορολογικό πλαίσιο,
- στα χρηματοδοτικά επενδυτικά εργαλεία.

Η ευρύτητα του πλαισίου αυτού καταδεικνύει τόσο το μέγεθος της δουλειάς που πρέπει να γίνει όσο και πόσο επιτακτική είναι η ανάγκη της. Το γεγονός ότι από μέχρι το τέλος του 2010 θα έχουν απορροφηθεί μόνο τα 2,5 δισ. από τα €17 δισ. του ΕΣΠΑ, καθώς και ότι το φαινόμενο αυτό είναι διαχρονικό και ανεξάρτητο από πολιτικές επιλογές, αναδεικνύει, εξάλλου, το ευρύτερο και ταυτόχρονα βαθύτερο πρόβλημα ως προς τις επενδύσεις στην Ελλάδα.

Η ευρύτητα του πλαισίου παραπέμπει προφανώς και στη διαπίστωση ότι η δημιουργία ευνοϊκού επενδυτικού κλίματος είναι θέμα συνολικής κυβερνητικής πολιτικής –οπότε θα απαιτηθεί η συνεργασία πολλών υπουργείων για να δημιουργηθεί το κατάλληλο αναπτυξιακό περιβάλλον. Ειδικά το ΥΠΟΙΑΝ, όμως, είναι το κατεξοχήν υπεύθυνο για τη διαμόρφωση πολιτικών, που προάγουν την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα της χώρας, ενώ, εξάλλου, σε πολλούς τομείς ασκεί αποφασιστική συναρμοδιότητα. Οφείλει, ως εκ τούτου, να αναπτύξει αποφασιστική πρωτοβουλία σε ορισμένα κρίσιμα θέματα όπως:

- Η εφαρμογή του συνοδευτικού υποστηρικτικού πλαισίου για το Ειδικό Χωροταξικό της Βιομηχανίας.
- Η απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης της μεταποίησης ως προς την εγκατάσταση και λειτουργία.
- Το νέο θεσμικό πλαίσιο για τα «Επιχειρηματικά Πάρκα».
- Η εξειδίκευση των διαδικασιών ταχείας διεκπεραίωσης (fast track).
- Η προώθηση των δράσεων του ΕΣΠΑ που αφορούν στην υποστήριξη της λειτουργίας των επιχειρήσεων.
- Η εκπόνηση και υλοποίηση ολοκληρωμένης πολιτικής για προσέλκυση και προώθηση μεγάλων ελληνικών και άμεσων ξένων επενδύσεων.

- Η άρση δυσλειτουργιών στην υλοποίηση των ΣΔΙΤ.
- Η ανάδειξη της καινοτομίας και της εξωστρέφειας ως βασικών προτεραιοτήτων της επενδυτικής πολιτικής.

Ενδεικτικό της κρισιμότητας των ανωτέρω θεμάτων είναι ότι τα περισσότερα από αυτά, αν όχι όλα, συμπεριλαμβάνονται στα μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας (Μνημόνιο και στον Ν. 3845) και για τα οποία προβλέπονται συγκεκριμένες προθεσμίες υλοποίησης.

Οι νομοθετικές πρωτοβουλίες μέχρι σήμερα

A. Νόμος για την ίδρυση επιχειρήσεων

Η απλοποίηση των διαδικασιών ίδρυσης των επιχειρήσεων που εισάγει το σχέδιο νόμου του υπ. Οικονομίας είναι ευπρόσδεκτη και αποτελεί ένα αναγκαίο βήμα στην προσπάθεια εκσυγχρονισμού του θεσμικού πλαισίου ίδρυσης και λειτουργίας των επιχειρήσεων.

Όμως, το συγκεκριμένο σχέδιο νόμου καλύπτει μόνο τη διαδικασία ίδρυσης της επιχείρησης, χωρίς να αγγίζει το ευρύ πεδίο που αφορά στις διαδικασίες αδειοδότησης που εξασφαλίζουν τη συνεχή και απρόσκοπτη νόμιμη λειτουργία μιας επιχείρησης.

B. Ο επενδυτικός νόμος

Οι επενδύσεις που είναι απαραίτητες για να στηρίξουν μια τέτοια ανατροπή δεν μπορούν να προκληθούν από έναν απλό νόμο που διαχειρίζεται επιδοτήσεις – ιδιαίτερα όταν ένα μεγάλο μέρος του προβλήματος είναι αυτή ακριβώς η χορήγηση επιδοτήσεων. Νομοτελειακά, η προσέλκυση επενδύσεων είναι αποτέλεσμα μιας ολοκληρωμένης και επιθετικής προσπάθειας με κύριους άξονες την άρση των επιχειρηματικών εμποδίων και τη δημιουργία φιλικού επενδυτικού κλίματος στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Αιχμή του δόρατος της προσπάθειας αυτής θα όφειλε να είναι η στροφή σε νέες μορφές επενδυτικών κινήτρων –δηλαδή, η στροφή σε φορολογικές απαλλαγές.

Πιο συγκεκριμένα, από μια πρώτη ανάγνωση του σχετικού Ν/Σ προκύπτει ότι ο νέος αναπτυξιακός νόμος φαίνεται να μοιάζει περισσότερο με ένα νόμο – πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις παρά με ένα πραγματικό αναπτυξιακό εργαλείο:

α) Διατηρεί την έμφαση στα κίνητρα επιδοτήσεων κεφαλαίου που έχουν αποδειχτεί αναποτελεσματικά υποθάλπουν αδιαφανείς και χρονοβόρες διαδικασίες.

β) Προβλέπει μεν ισοδύναμες φορολογικές απαλλαγές, αλλά ο επενδυτής δεν ενθαρρύνεται ως προς την επιλογή του (ακολουθεί ουσιαστικά την ίδια διαδικασία με τα λοιπά κίνητρα επιχορηγήσεων).

γ) Για την εφαρμογή του προβλέπεται η έκδοση πολλών κοινών υπουργικών αποφάσεων (ΚΥΑ) και άλλων ρυθμιστικών πράξεων που παραπέμπουν σε χρονοβόρες διαδικασίες και, τελικά, σε μεγάλες καθυστερήσεις ως προς την έναρξη εφαρμογής του.

δ) Δεν προβλέπει μηχανισμούς ταχείας διεκπεραίωσης, π.χ. διαχωρίζοντας τις πολύ μικρές από τις υπόλοιπες επενδύσεις.

ε) Προβλέπει ως δυνατότητα, αλλά δεν επιβάλλει την εμπλοκή πιστοποιημένων φορέων στη διαδικασία αξιολόγησης – ελέγχου.

Τα παραπάνω προσλαμβάνουν ιδιαίτερη σημασία κάτω από το πρίσμα της σημερινής συγκυρίας όπου οι δυνατότητες για επιχορήγηση νέων επενδύσεων θα είναι περιορισμένες δεδομένου ότι:

α) Τα ποσά που έχουν ήδη ανακοινωθεί για επιχορηγήσεις επενδύσεων στο πλαίσιο του νέου Νόμου είναι πολύ μικρά, € 1,7 δισ. για την επόμενη τριετία.

β) Οι όποιες εκταμιεύσεις, βάσει του νέου Νόμου, δεν προβλέπεται να πραγματοποιηθούν νωρίτερα από τα μέσα του 2012, λαμβανομένου υπόψη του χρόνου για ωρίμανση και υλοποίηση των επενδυτικών έργων, που θα κατατεθούν ευθύς μετά την έναρξη ισχύος του.

Γ. Άλλες νομοθετικές και διοικητικές πρωτοβουλίες του ΥΠΟΙΑΝ

Ενώ μέχρι σήμερα το μεγαλύτερο μέρος των πρωτοβουλιών που είναι απαραίτητες για τη δημιουργία ευνοϊκού επιχειρηματικού κλίματος δεν έχουν αναληφθεί –πόσω μάλλον ολοκληρωθεί– και ενώ, στην καλύτερη περίπτωση, βρίσκονται στο στάδιο του σχεδιασμού ή της ανακοινωμένης πρόθεσης, το υπουργείο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας έχει επικεντρώσει τη δραστηριότητά του σε μια σειρά από παρεμβάσεις που, από τη φύση τους, εκφράζουν μια άκρατη παρεμβατική διάθεση και μια δυσπιστία προς την επιχειρηματικότητα και τη λειτουργία της αγοράς. Όταν μάλιστα αυτές περιορίζονται αποκλειστικά στους τομείς της αγοράς, που είναι εκ των πραγμάτων ανοιχτές σε έντονο ανταγωνισμό (τράπεζες, καταναλωτικά αγαθά, λιανεμπόριο), ενώ ταυτόχρονα οι πρωτοβουλίες για τη μείωση του κρατικού παρεμβατισμού και της κρατικής κυριαρχίας στις αγορές ελλείπουν ή χωλαίνουν, είναι προφανές ότι δημιουργείται ένα κλίμα αποθάρρυνσης της επιχειρηματικής δράσης, αντίθετο εντελώς προς αυτό που είναι πλέον επείγοντως απαραίτητο για να προωθηθούν οι επενδύσεις και η ανάπτυξη.

Ενδεικτικά, επισημαίνονται τα εξής:

- Οι νομοθετικές πρωτοβουλίες για ρύθμιση χρεών, παράταση μισθώσεων και καθορισμού ή μείωσης τιμών σε ορισμένους κλάδους, καθώς και το θεσμικό πλαίσιο για τις προωθητικές ενέργειες, που ισοδυναμούν με πολιτικής έμπνευσης αναποτελεσματικές επεμβάσεις του κράτους στις αγορές και –μεταξύ άλλων– στις πολιτικές μάρκετινγκ, πωλήσεων και στρατηγικής ανταγωνισμού των επιχειρήσεων.
- Η μελετώμενη σύσταση της Γενικής Διεύθυνσης Εποπτείας του Ανταγωνισμού –ουσιαστικά μιας νέας αγορανομίας– με γενικόλογες και απροσδιόριστες αρμοδιότητες, που θα δημιουργήσει σύγχυση με τις αρμοδιότητες της Επιτροπής Ανταγωνισμού και η οποία δεν θα έχει καμία ανεξαρτησία από την εκτελεστική εξουσία.
- Η εισαγωγή μέσω Νομοσχεδίου συστήματος «Private Damages» για παραβιάσεις της Νομοθεσίας περί Ανταγωνισμού, τη στιγμή που η σχετική διαδικασία εφαρμογής σε επίπεδο Ε.Ε. έχει ανασταλεί μέχρι να υπάρξει πλήρης εκτίμηση των επιπτώσεων στη λειτουργία των αγορών και των επιχειρήσεων.
- Η ενεργοποίηση στο ΥΠΟΙΑΝ μηχανισμού και διαδικασιών ελέγχου του “transfer pricing”, παράλληλα με τον ήδη λειτουργούντα στο ΥΠΟΙΟ.